

Nieuwsbrief 5

HERFST 2015

Frisse Start, dat is vanaf januari 2015 de naam van het project Begeleiding Startende Leraren (BSL) in de regio Noord-Holland en Zuidelijk Flevoland. De naam staat voor wat we beogen met het project: samen met de scholen een frisse, succesvolle start voor beginnende leraren in het voortgezet onderwijs creëren.

In deze nieuwsbrief vindt u informatie over de ontwikkelingen sinds de zomer, de samenwerking die we in Amsterdam en Noord-Holland Noord zijn aangegaan met andere projecten die zich op starters richten en de trainingen en bijeenkomsten die we aanbieden.

In nieuwsbrief 6 zullen we uitgebreid aandacht besteden aan de Professionele Leergemeenschappen (PLG's) in onze regio.

Met vriendelijke groet,

Marcelle Hobma en Jorien Vollaard, projectleiders Frisse Start (BSL NH/ZF)

Wilt u reageren of heeft u vragen? Neem contact op met de projectsecretaris Marijke Blom: m.h.blom@vu.nl.

Landelijk project BSL: website, conferentie op 15 oktober 2015 in Amersfoort

Het landelijke project Begeleiding Startende Leraren (BSL) is in 2014 in heel Nederland van start gegaan en veel scholen zijn inmiddels betrokken bij de verschillende trajecten.

Op de landelijke website begeleidingstartendeleraren.nl staat algemene informatie over het project. De projecten in de regio's hebben de mogelijkheid om specifieke informatie op de site te plaatsen voor starters, coaches en schoolleiding. Vanaf eind november zullen we daar vanuit Frisse Start gebruik van maken.

Op 15 oktober 2015 vindt in Amersfoort de eerste landelijke conferentie plaats over het project Begeleiding Startende Leraren. Het programma bestaat uit een 'reünie' van starters, opleiders, coaches en leidinggevendenden onder leiding van Rob Kamphues en 10 workshops.

Vanuit Frisse Start geven we een workshop over inductie-arrangementen waarin we met name ingaan op de rol van coach als 'onmisbare schakel' en op de 'doorslaggevende rol' van de schoolleiding.

Vormgeven van inductie-arrangementen: brochure en ondersteuning

Het reduceren van de uitval van starters en het versnellen van de professionele groei zijn de belangrijkste doelen van de projecten Begeleiding Startende Leraren. Werkdrukreductie, goede condities en driejarige inductie-arrangementen worden gezien als middelen om die doelen te bereiken. De resultaten van bronnenonderzoek en een driedaagse werkconferentie met experts hebben we gepubliceerd in de brochure 'Frisse Start, Inductie-arrangementen, een handreiking (september 2015)'. De brochure is beschikbaar in een digitale en in een hard copy versie en kan aangevraagd worden bij Marijke Blom, m.h.blom@vu.nl.

Onderzoek RUG: aantallen starters en trainers, trainingen

Onderzoek Rijksuniversiteit Groningen, vergoeding aan scholen

De RUG doet al jaren onderzoek naar de ontwikkeling van startende leraren in de klas en naar de effectiviteit van gerichte coaching. Gebleken is dat de professionele groei van starters op het terrein van pedagogische en didactische bekwaamheden behoorlijk versneld kan worden én dat daardoor de prestaties van leerlingen verbeteren. Gerichte coaching (in de zone van naaste ontwikkeling) heeft dus een directe impact op de onderwijskwaliteit.

In het kader van het BSL-project worden starters jaarlijks geobserveerd met het ICALT-instrument en daarnaast vullen leerlingen en starters een digitale vragenlijst in. De starter geeft vooraf toestemming voor de observaties. Als dat geregeld is én de school zorgt dat het onderzoek uitgevoerd kan worden, ontvangt de school een vergoeding van €2000,- per starter.

De contactpersonen van Frisse Start benaderen in oktober en november de **40 scholen** die inmiddels aangesloten zijn. Onderwerpen van gesprek zijn het RUG-onderzoek en de ICALT-observaties, het optimaliseren van condities en begeleiding van starters én de eventuele behoefte aan ondersteuning en scholing.

Aantallen starters, getrainde observanten en opgeleide trainers

In 2014-2015 zijn er ruim **100 starters** in onze regio geobserveerd met het ICALT-instrument. Voor 2015-2016 zijn er ruim **150 nieuwe starters** aangemeld (en de verwachting is dat er 225 worden). In onze regio hebben er ongeveer **100 mensen** (coaches, schoolopleiders en leidinggevendenden) deelgenomen aan de training 'ICALT-observeren' en **30 mensen** hebben ook de tweede training 'ICALT-begeleiden' gevolgd.

Frisse Start heeft inmiddels **10 gekwalificeerde opleiders/coaches** die de ICALT-trainingen kunnen uitvoeren. De reacties op de trainingen zijn (heel) positief en de belangstelling voor deelname is groot. De trainersgroep Frisse Start ontwikkelt momenteel - op vraag van de deelnemers - een derde training die dieper ingaat op de vervolgvacatures na het bepalen van de zone van naaste ontwikkeling.

ICALT-trainingen, open aanbod of op locatie

De ICALT-trainingen vinden plaats op de Vrije Universiteit Amsterdam of - bij voldoende aanmeldingen - op locatie. De groepsgrootte is minimaal 8 en maximaal 15 deelnemers.

Op onderstaande data is nog ruimte voor 5 personen:

12 november: [Training ICALT-observeren](#)

8 december: [Training ICALT-begeleiden](#)

Nieuwe data open aanbod

19 januari [Training ICALT-observeren](#)

28 januari [Training ICALT-observeren](#)

2 februari [Training ICALT-begeleiden](#)

11 februari [Training ICALT-begeleiden](#)

Voor meer informatie over trainingen op locatie, vragen en aanmelding kunt u contact opnemen met Marijke Blom, m.h.blom@vu.nl.

Onderzoek UvA over stress en welbevinden: starters gezocht!

De UvA doet in het kader van Frisse Start onderzoek naar het reduceren van stress en het bevorderen van welbevinden bij startende leraren. In 2014-2015 hebben 30 starters deelgenomen aan de pilot die met name bedoeld was voor het testen van de instrumenten (een app en een digitaal dagboek).

De pilot is geslaagd, de deelnemers waren overwegend enthousiast over het onderzoek en het inzicht dat ze kregen in gebeurtenissen met impact, de emoties die opgeroepen werden en hoe ze daar mee omgingen.

In 2015-2016 wordt het hoofdonderzoek uitgevoerd. We streven naar 120 deelnemers en er is nog plaats. [We zoeken starters met maximaal 5 jaar werkervaring.](#)

Het onderzoek vindt plaats in 3 periodes van maximaal 8 weken. De tijdsinvestering is gering (maximaal 1,5 uur per periode).

Voor vragen, aanmelding voor het onderzoek of voor het opvragen van de pilotrapportage kunt u contact opnemen met [Debora Roorda: d.i.roorda@uva.nl](mailto:d.i.roorda@uva.nl).

Verschillende projecten: afstemming en samenwerking in NHN en Amsterdam

Er zijn tal van projecten die zich richten op starters in het onderwijs met subsidie van het ministerie van OCW.

Landelijk gaat het om Projecten Risicoregio's (met verschillende namen), Versterking Samenwerking Lerarenopleidingen en Scholen (VSLS), Projecten Begeleiding Startende Leraren (BSL) en Projecten als Eerst de Klas en Vierslag.

Noord-Holland Noord

In de subregio NHN heeft het streven naar samenwerking en afstemming geresulteerd in een gezamenlijk programma waar 10 scholen aan deelnemen.

De scholen krijgen in 2015-2016 een financiële vergoeding en coaches krijgen tijd om deel te nemen aan werkbijeenkomsten, intervisie, trainingen en om ontwikkelwerk te doen.

In november 2015 vindt in Hoorn de eerste tweedaagse bijeenkomst plaats voor leidinggevenden en coaches. Centraal staat het thema 'Driejarige inductie-arrangementen als start van levenslang leren'.

Het programma wordt georganiseerd, gefaciliteerd en uitgevoerd door het project Risicoregio (projectleider Paul van de Berg) en Frisse Start. De projectleiders zorgen ook voor de afstemming met het VSLS-project bij ROWF-scholen.

Amsterdam

Samen met de Amsterdamse projecten Terug met dat Tekort (risicoregio) en Juniorleraar (HvA) hebben we een brochure gemaakt met daarin een toelichting op het gedachtegoed en de verschillende activiteiten per project. In een bijeenkomst op 24 september jl. hebben we de brochure toegelicht en ons gezamenlijke aanbod voorgelegd aan de Amsterdamse scholen. Het aanbod is vergelijkbaar met dat in NHN. Ook in Amsterdam kunnen scholen die in 2016 een 3-jarig inductie-arrangement willen uitwerken een vergoeding ontvangen voor het ontwikkelwerk en deelname aan werkbijeenkomsten en trainingen.

Onder voorbehoud van toestemming vanuit OCW worden alle Amsterdamse scholen in week 42 geïnformeerd via het OSVO-secretariaat. De kick-off staat gepland voor eind november.

Frisse Start projectorganisatie

Projectgroep, Trainersgroep en Beleidsgroep

Namen	Instelling	Projectgroep	Trainersgroep	Beleidsgroep
Martijn Meerhoff	Cartesius Lyceum	X		X
Mandy Eggerding	Arte College	X	X	
Lieke Kievits	Alkwin Kollege	X		
Hans van der Linden	ROWF	X	X	X
Babette Meijer Liz Savage	HvA, Onderwijs en Opvoeding	X	X	X
Thomas Jager	Inholland, domein Onderwijs, Leren en Levensbeschouwing	X	X	X
Els Scheringa	VU, Onderwijscentrum	X	X	
Frederike Westera	UvA, ILO	X	X	
Jurrien Dengerink	VU (<i>onderzoeker</i>)			
Anja Swennen	VU (<i>onderzoeker</i>)			
Debora Roorda	UvA (<i>onderzoeker</i>)			
<i>Jan de Boer</i>	HvA		X	
<i>Rene Grimbergen</i>	Inholland		X	
<i>Dolinda Rottschafer</i>	ZAAM		X	
<i>Anneke Dekker</i>	Esprit		X	
<i>Cocky van der Meulen</i>	ROSA		X	

Projectgroep en onderzoekers Frisse Start, september 2015

Stuurgroep

Dominicus Kamsma	Directeur VU Universitair Centrum voor Gedrag en Bewegen
Peter de Jong	Directeur UvA-ILO
Monika Defourny	Sectordirecteur Martinuscollege (ROWF)
Roy de Haan	Directeur Huygens College (ZAAM)
Truus Vaes	Bestuurder Stichting Iris

Projectleiders en projectondersteuning

Marcelle Hobma	Projectleider	m.m.g.m.hobma@vu.nl
Jorien Vollaard	Projectleider	jorienvollaard@euronet.nl
Marijke Blom	Projectsecretaris	m.h.blom@vu.nl
Saskia Ligthart	Communicatie	s.a.ligthart@vu.nl